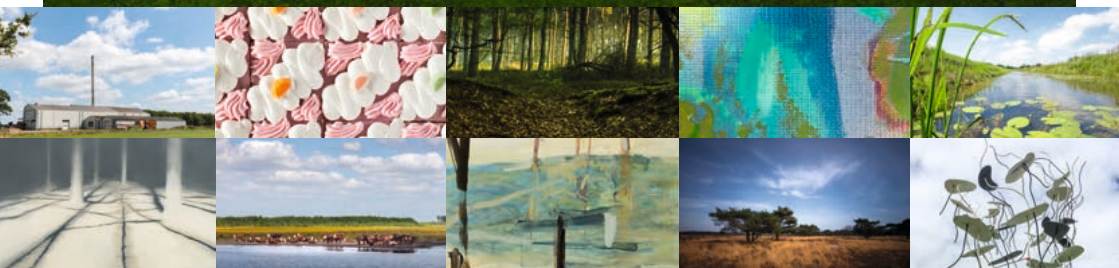

Talentontwikkelingsproject in het kader van
Culturele Hoofdstad 2018

Verhalen in het Landschap

Stichting O18, december 2019

Stichting O18

In 2016 werd Stichting O18 opgericht om in de Stellingwerven beeldende-kunstprojecten te realiseren in het kader van Leeuwarden Friesland Culturele hoofdstad 2018, LF2018. De stichting bestaat uit de bestuursleden Peter Hiemstra, voorzitter, Minke Postma, secretaris en Gerrit Prop, penningmeester.

Via Stichting O18 krijgen kunstenaars de gelegenheid een aantal kamers in een verpleeghuis en een bouwkeet op een natuurterrein om te toveren tot een kunstwerk. In deze kunstwerken kan worden overnacht.

Een derde onderdeel onder de titel Verhalen in het landschap betreft de talentontwikkeling van beeldend kunstenaars in Friesland. De stichting heeft Age Hartsuiker gevraagd om als projectleider de praktische zaken betreffende het project voor zijn rekening te nemen. De inhoudelijke kant van het project is ontwikkeld door het bestuur.

Waarom het thema Verhalen in het landschap

Het landschap is in de provincie Friesland een hoog actueel onderwerp. Er is geen stukje land in de provincie dat niet is aangeraakt door menselijke bemoeienis. De natuur staat onder druk van de economische ontwikkelingen. Er is veel discussie over het verdwijnen van de weidevogels. En hoe gaan we verder?

Politici en ondernemers gebruiken woorden, cijfers, algoritmes om besluiten te nemen die effect hebben op het levensperspectief van ons allemaal. Kunstenaars gebruiken beeldtaal en laten vanuit een andere invalshoek zien wat van belang is voor ons dagelijks leven en onze toekomst in Friesland.

Verhalen zijn zo oud als de mensheid en kunnen op vele manieren worden verteld. Verhalen in het landschap biedt mogelijkheden voor alle beeldende disciplines. Het thema kan zowel letterlijk als figuurlijk worden opgevat. Als afspiegeling van de werkelijkheid, reflectie, maar ook als idee, concept, abstractie of illusie. Met zo'n veelzijdig thema kan iedereen meedoen.

Doelstellingen

Een podium bieden aan amateur en professionele beeldend kunstenaars in Friesland en het op onalledaagse wijze geven van een impuls aan hun ontwikkeling. Enige voorwaarde is dat de deelnemers geboren of woonachtig zijn in Friesland.

Vijf meesters in de kunsten en drie wetenschappers inspireren de deelnemers hun talent en hun kunstenaarschap verder te ontwikkelen. Dit met de volstrekte bereidheid ook de eigen inzichten te bevragen zodat er een kruisbestuiving kan plaatsvinden.

Leer- en ontwikkelijnen geordend naar vier 'sleutels':

- het landschap beleven (zintuigen, lagen in het landschap),
- het landschap verbeelden (beeldaspecten, vormen, taal),
- het landschap vertalen (materiaal, techniek, invalshoeken),
- het landschap verbeteren (betekenis, waarden, normen).

Kernactiviteiten:

- kritisch vernuft en creativiteit aanspreken d.m.v. lezingen door wetenschappers,
- vaardigheden vergroten: workshops o.l.v. meester-kunstenaars,
- beeldanalyse: werkbespreking voor elke deelnemer o.l.v. meester-kunstenaars,
- wedstrijd waarbij receptieve cultuurparticipanten actief worden betrokken.

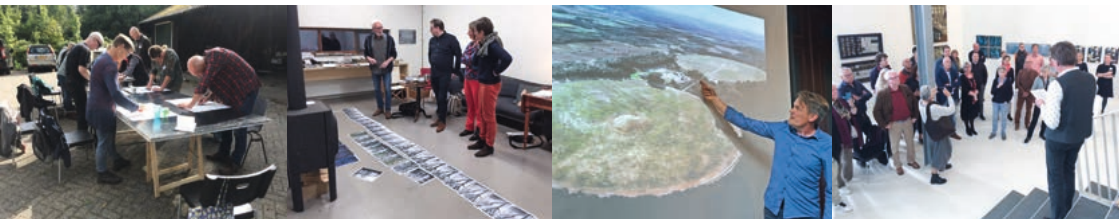
De meesters zijn:

Christiaan Kuitwaard – tekenen/schilderen;
Tjibbe Hooghiemstra – gemengde technieken;
Tryntsje Nauta – fotografie;
Anne Feddema – schilderen/poëzie;
Gerrit Terpstra – ruimtelijk.
Tevens wordt een workshop gegeven door
Peter Veen – creatief schrijven.

De wetenschappers zijn:

Bert Looper – historicus en Tresoar-directeur;
Oscar Borsen – master landschapsgeschiedenis en
projectleider Landschapsbeheer Friesland;
Cees Buisman – hoogleraar biologische kringloop-
technologie en directeur onderzoeksinstituut Wetsus.

Het hele project wordt afgerond met een lezing van landschap-
kunstenaar Paul de Kort.

Het proces van talentontwikkeling

- Het project start met een inspiratiedag. Deze omvat een kennismaking met het thema en is tevens een voorproefje van hetgeen men in de workshops van de meesters kan verwachten.
- Inschrijving voor de startexpositie (met maximaal 3 werken per deelnemer) geeft ook recht op gratis deelname aan de verdiepingsdag. Deze omvat een thematische lezing, workshops en besprekingen van het ingeleverde werk o.l.v. een van de meesters.
- De startexpositie wordt professioneel vormgegeven op een bijzondere locatie met daaromheen de nodige publiciteit. Het werk van de deelnemers hangt tussen werk van de meesters. Op basis van de anoniem geëxposeerde kunst kiest de jury van meesters veertien deelnemers die zij de masterclasses gunnen. De vijftiende deelnemer wordt gekozen door het publiek. Op de laatste expositiedag worden de masterclasskandidaten bekend gemaakt met voorlezing van het juryrapport.
- Vooraf aan de masterclasses gaan meesters en deelnemers met elkaar in gesprek aan de hand van meegenomen werk. Aan het eind van deze dag wordt vastgesteld hoe het vervolgtraject er uit gaat zien en welke begeleiders en deelnemers de komende maanden met elkaar gaan werken. Na afloop van de masterclasses wordt er weer een professioneel vormgegeven expositie georganiseerd op een bijzondere locatie. Hier hangt werk dat de deelnemers onder invloed van de masterclasses hebben ontwikkeld naast dat van de meesters. Ook nu wordt er weer gejureerd.
- Tot slot van dit talentontwikkelingsproject krijgen de kunstenaars die zich tijdens de masterclasses het sterkst hebben ontwikkeld een eigen plek in kunstroute Open Stal 2019, plus € 500 om deze tentoonstelling in te richten. De overigen exposeren elk een werk in een groepstentoonstelling in Open Stal. Tijdens Open Stal is er een verrijkingsbijeenkomst om het thema Verhalen in het landschap op bijzondere wijze af te ronden.
- Na afloop wordt het hele project verantwoord via een mooie slotpublicatie voor alle deelnemers en subsidiënten.

Aantallen

- **41** kunstenaars volgen de inspiratiedag in de werkschuur van Staatsbosbeheer Appelscha;
- **131** kunstenaars schrijven zich in voor de startexpositie in het bijzondere CAV-gebouw in Oldeberkoop;
- voor deze tentoonstelling worden **261** kunstwerken ingeleverd;
- **63** kunstenaars volgen de lezingen, workshops en werkbesprekingen op de verdiepingsdag;
- **1.500** bezoekers bekijken deze **13** dagen durende tentoonstelling;
- **900** van hen doen mee aan de verkiezing van de publiekscandidaat voor de masterclasses;
- de **14** overige kandidaten worden geselecteerd door een jury, bestaande uit de **5** meesters;
- de aldus uitverkoren kunstenaars volgen **3** maanden lang masterclasses bij de meesters;
- **14** kunstenaars exposeren hun in deze periode gemaakte werk op de vervolgexpositie in tentoonstellingsruimte Steven Sterk in Gorredijk;
- deze **10** dagen durende tentoonstelling trekt ca. **290** bezoekers;
- de jury kiest uit de exposanten **3** deelnemers die een solo krijgen in zomertentoonstelling Open Stal 2019, met aparte vermelding in de catalogus;
- de overige **11** deelnemers tonen ieder een werk in een groepsruimte in Open Stal 2019;
- de afsluitende lezing van het project 'Verhalen in het landschap' trekt **70** bezoekers;
- Open Stal 2019 trekt **9.000** bezoekers;
- specifiek voor 'Verhalen in het landschap' zijn – de kunstenaars niet meegeteld – **90** keer vrijwilligers ingezet om het project mogelijk te maken;
- de Facebook pagina 'Verhalen in het landschap' telde **555** actieve volgers en heeft een bereik van **7.050**;
- de website werd **17.000** keer benaderd.

Op zaterdag 15 september 2018 gaat het project van start met een inspiratiedag. De werkschuur van Staatsbosbeheer in Appelscha vormt een prima locatie, middenin een gelaagd historisch landschap met goede werkruimtes in en buiten het gebouw.

Inspiratiedag Verhalen in het landschap

De dag begint met een algemene inleiding van historicus Bert Looper. Aan de hand van voorbeelden laat hij zien dat een landschap uiteenlopende verhalen kan opleveren. Looper stelt vragen over de verhouding tussen landschap en verbeelding. Waar bevindt het landschap zich, ligt het buiten je of zit het in je en wat maak je, als je 'een landschap' creëert. Hij nodigt de aanwezigen uit om ook bij zichzelf na te gaan: hoe denk ik hier over; wat zijn mijn bronnen? Daarna gaan de deelnemers uiteen in drie groepen voor drie workshops, afwisselend te volgen.

Landschapshistoricus Oscar Borsen behandelt in zijn workshop hoe je de gelaagdheid van een landschap kunt 'lezen' en welke instrumenten daarbij van pas komen. Hij neemt de deelnemers mee het veld in en geeft gerichte opdrachten om met al hun zintuigen de omgeving te observeren, om daarna – aan de hand van deze observaties – dieper in te gaan op de specifieke kenmerken en de gelaagdheid van dit landschap bij Appelscha.

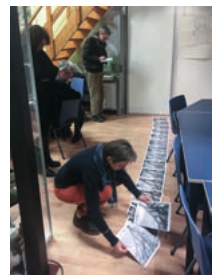
Schrijver/schilder Anne Feddema laat de deelnemers aan zijn workshops zien hoe woord en beeld met eenvoudige middelen (houtskool, kleurpotlood, restpapier) op abstracte wijze bij elkaar kunnen worden gebracht. Verschillende beelden en perspectieven oproepend verleidt hij de deelnemers tot nieuwe manieren van werken vanuit onverwachte invalshoeken.

Tekenaar/schilder Christiaan Kuitwaard houdt zijn workshop buiten en werkt in zwart-wit met louter houtskool en krijt op papier. Centraal staat de werking van licht en schaduw en vormgeving door het zichtbare weg te laten. Daarbij wordt veel naar de lucht gekeken en naar de beweging van de wolken.

UIT DE EVALUATIE

Heel inspirerend! Van verschillende kanten het 'landschap' belicht. Prima locatie. Mooie omgeving. Prijs is echt een koopje. Goede organisatie. De lezing vond ik geweldig. Veel geleerd en genoten van Bert Looper zijn verhaal. Voor mij nieuw perspectief. Wandeling was goed voor mij: kijken naar landschap op andere manier, gelaagdheid. Erg leuke en enthousiaste mensen. Christiaan heeft me mooie ideeën gegeven over licht en donker. Vormgeven van Anne was leuk, even buiten de comfort zone. Leuk de verschillende invalshoeken, artistiek maar ook de verhalen van landschapsbeheer. Zeer breed en duidelijk van opzet. Chapeau!

Expositie in het CAV-gebouw

Honderden mensen komen op 7 oktober 2018 naar Oldeberkoop om de opening van de tentoonstelling Verhalen in het landschap bij te wonen. Kunstminnend Friesland is goed vertegenwoordigd. De enorme fabriekshal van CAV Oldeberkoop (industriële erfgoed) is door vrijwilligers van 'Open Stal' omgetoverd tot een prachtige expositieruimte. En dan nog is de ruimte bijna te klein, want er zijn 261 werkstukken voor deelname aangemeld. In de eerste week van oktober wordt tijdens de inbrengdag al duidelijk dat er mooi divers werk is ingeleverd. Bij de inrichting wordt alles geanonimiseerd geplaatst en opgehangen rond de werken van de vijf meesters. Er ontstaat een mooie balans tussen amateurs en beroepskunstenaars.

Verhalen in het landschap is een samenwerking tussen O18 en Open Stal. Daarmee wordt ook duidelijk hoe de geweldige ruimte is omgetoverd tot een soort museum. De mannen van de bouwploeg van Open Stal hebben onder leiding van Herman Postma van Open Stal en Age Hartsuiker, projectleider van Verhalen in het landschap, twee weken lang keihard gewerkt om ruim 260 werken van 131 kunstenaars een mooi plekje in de bijzondere tentoonstellingsruimte te bezorgen.

In juli is de oproep aan beeldend kunstenaars, professioneel of liefhebber, om deel te nemen aan de tentoonstelling in het CAV-gebouw verspreid. Dat er in zo'n korte tijd zoveel deelnemers aan deze oproep gehoor geven bewijst dat er behoefte is aan zo'n tentoonstelling. Tijdens de inbrengdag brengt 'rijp en groen' werk voor de tentoonstelling. Sommige deelnemers hebben het gevoel alsof ze hun kind voor de eerste keer naar school brengen. Er zijn deelnemers die voor de eerste keer exposeren. Er is tot op het laatste moment gewerkt getuige de soms nog natte doeken en het knippen, plakken, veranderen en in elkaar zetten dat soms nog op en na de inbrengdag moet gebeuren. En niet te vergeten de verandering van titels op het laatste moment.

In het kader van talentontwikkeling is er, tijdens de tentoonstelling, voor de deelnemers een verdiepingsdag met een lezing, werkbesprekingen en workshops. De helft van de exposanten meldt zich hiervoor aan.

Verdiepingsdag

De verdiepingsdag begint met een indrukwekkende lezing van prof. dr. ir. Cees Buisman van het Europees instituut voor duurzame watertechnologie Wetsus. Vanuit het perspectief van kringlooptechnologie neemt hij de ademloos luisterende deelnemers mee in de wereld van landschap, water, gebruik van grondstoffen, technologie en gezondheid, om te eindigen met spiritualiteit.

Daarna volgt de ene workshop na de andere. Kunstenaar Gerrit Terpstra neemt de deelnemers mee naar buiten en geeft een workshop plaats bepalen in het landschap. Waar sta je, wat doe je er mee en het belangrijkste: hoe ontdek je een eigen plaats. Fotografe Tryntsje Nauta geeft een workshop fotograferen met de mobiele telefoon en geeft de deelnemers een kijkje in haar keuken als kunstenaar. Schrijver Peter Veen verzorgt een workshop creatief schrijven waarin hij de deelnemers intensief aan het werk zet en o.a. confronteert met de vraag: 'Hoe pak ik het aan als ik iets moet schrijven over m'n eigen werk?'

Tegelijkertijd houden de kunstenaars Christiaan Kuitwaard, Anne Feddema en Tjibbe Hooghiemstra kleine groepsbesprekingen met de deelnemers over hun ingebrachte werk. Deze kunnen ook ander meegebracht werk laten zien en aan de meesters voorleggen. Hier wordt gretig gebruik van gemaakt.

UIT DE EVALUATIE

Zeer Positief, erg leuke workshops, mooie verhalen, veel geleerd en gezien! De feedback was zeer opbouwend en leerzaam. Gastspreker inspirerend. Workshop 'vierkante meter' heeft heel veel opgeleverd. Workshop schrijven was een goede manier om nog eens bij mijn 'artist statement' stil te staan. De enorme (creatieve) 'boost' die je krijgt van de kunstenaars. Goede organisatie en hartelijkheid. De interesse die je onderling van elkaar ontvangt. De ontmoeting van professionele- en amateurkunst(enaars). Het was en is een prachtig en krachtig initiatief; moge het verder vruchtbare, levendige rimpels voortbrengen op de wateren van het leven. Graag meer van dit soort ontmoetingen, inspiraties, herinneringen!

De meesters hebben woensdag 10 oktober een hele dag besteed aan het jureren. Zij hebben veertien winnaars van de masterclasses gekozen en motiveren hun keuze in een juryrapport. De vijftiende winnaar is gekozen door het publiek, dat bijna 900 stemmen uitbrengt.

Bekendmaking deelnemers masterclasses

Als er uit 260 werken 14 gekozen moeten worden dan is dat geen gemakkelijke taak. Elk werk in de tentoonstelling is met liefde gemaakt. De makers zijn trots op hun werk en de organisatie is blij dat de deelnemers dit willen tonen. Van tevoren heeft de organisatie met de meesters een aantal criteria besproken die ze vervolgens hebben gehanteerd bij het jureren.

- Ten eerste is gelet op het gebruik van formele beeldaspecten zoals kleurgebruik, compositie, licht-donker verdeling en vormhantering.
- Ten tweede is naar de connectie met het thema Verhalen in het landschap gezocht.
- Ten derde is gekeken naar de originaliteit van het beeld, het materiaalgebruik en de techniek.
- Tenslotte hebben de juryleden aandacht besteed aan de mogelijkheden die zij zien in het werk van de door hen gekozen kunstenaars.

Over een aantal deelnemers wordt al snel overeenstemming gevonden. Over anderen is stevig gediscussieerd en tenslotte is er consensus bereikt.

Nadat de vijftien winnaars naar voren zijn gehaald worden er foto's gemaakt van hen en hun werk. Sommigen waren overdonderd door hun onverwachte uitverkiezing, maar daarom niet minder blij!

Bij de afsluiting van de expositie wordt aandacht gevraagd voor de vele vrijwilligers, zonder wie de tentoonstelling niet had kunnen plaatsvinden. Op de openingsdagen hebben vele gastheren en gastvrouwen het bezoek welkom geheten en er voor gezorgd dat het heeft kunnen stemmen.

Juryrapport winnaars masterclasses

Mark Algra, Leeuwarden (geb. Damwoude)

De tekeningen van deze kunstenaar staan, kunsthistorisch gezien, in een lange, grafische traditie. Zijn werk, veelal zwart-wit, heeft een stoere, gebeeldhouwde kwaliteit maar is tegelijkertijd, poëtisch met een hang naar het symbolisme en de Jugendstil. Wij zijn bijzonder benieuwd naar het werk wat hij gaat maken en zullen zijn ontwikkeling met bijzondere belangstelling volgen. Alle redenen om hem uit te kiezen voor de masterclass en het komende traject.

Sybrand Alle, Groningen (geb. Heerenveen)

Dit werk is opgebouwd met fascinerende structuren. De titel is een gesneuveld onderdeel van deze tekening. Vooral in de wolken geeft dat een fabelachtige suggestie. Er is op een bijna schilderachtige manier getekend. De boomkroon is opgebouwd uit een structuur die doet denken aan de met diamanten beklede schedel van Damien Hirst. De wolken geven een suggestie van teruggaan in de tijd. Tijd van geschiedenis, maar zeker ook van kunstgeschiedenis.

Evelyn Bos, Katlijk

Het gekozen werk is een bescheiden schilderij met varens en spiegelende waterdruppels of gewoon ronde gaten. Het lijkt een directe en soms onbeholpen manier van schilderen, maar ook dat komt het beeld ten goede. Binnen de cirkels van water, glas of spiegel slaan de donkere toppen van de varens geraffineerd om in een bijna geestelijke, witte verschijning. Het bijna naïef neergezette beeld heeft eigenlijk geen lijst nodig. De kleuren en het licht geven het beeld een prachtige sfeer, spontaan en doeltreffend.

Johannes Bosgra, Hurdegaryp (geb. Hurdegaryp)

De jury vindt dit bijzonder werk, het zijn hele bijzondere 'landschappen'. Op het eerste oog ondefinieerbaar welk medium het is; is het geschilderd of is het een foto? En als het een foto is, wat is het dan? Dat werkt fascinerend. Sereen, ruimtelijk, esthetisch, strak en toch dromerig.

Vera Damhuis, Grou (geb. Leeuwarden)

De werken in gemengde techniek van deze kunstenaar komen ruig en stoer over. We zien een eend met een verenkleed van zeilbo-
ten en in de lucht zweven en zeilschepen tegen een zwarte hemel.
Het werk bestaat ook uit dikke gevonden houtspaanders. Kloek
en stevig bouwt de kunstenaar haar raadselachtige en primitieve
wereld op binnen een stevig houten venster.

Elly van Elp-Bosscha, Oldeberkoop

Deze kunstenaar maakt kleine schilderijen zonder verf, haar miniaturen zijn namelijk geborduurd. De minime structuren tonen hun schoonheid pas volledig bij aandachtig kijken. Het traditionele landschap wordt omgetoverd tot een fijnzinnig en tactiel werk waar je naar blijft kijken.

Tineke Fischer, Heerenveen (geb. Zwaagdijk Oost)

Imponerende grote houtskooltekeningen die een benauwende sfeer oproepen. Je wordt als het ware naar binnen gezogen en gelijktijdig op afstand gehouden. Twee van de drie tekeningen hebben een speels kleurelement waardoor de zwaarheid wordt doorbroken.

Martina Hladikova, Oosterwolde (geb. Plzeň, Tsjechslowakije)
Een intrigerend beeld wordt opgeroepen door een in een berg houtsnippers geboetseerde kop en koppen. Het beeld wordt versterkt doordat de gezichten naar de lucht, hemel zijn gericht. Het tijdelijke is vastgelegd in een foto.

Marieke van Leeuwen, Nij Beets (geb. Bloemendaal)

Een intrigerend monumentaal keramiek werk. Spannend, gek. Absurdistisch. Oorspronkelijk. Ontzettend goed aansluitend op Verhalen in het landschap. We zijn heel erg benieuwd naar meer! Het magische, sprookjesachtige is nieuwsgierig makend, ook naar de maker.

Jan Moes, Kampen (geb. Haulerwijk)

Heel sferische, poëtische foto's. Zwart-wit. In serie gepresenteerd, maar toch ook op zichzelf staand. Twijfelend tussen het indringende portret 'Bernetiid' of het landschap 'Nijsgjirrich' toch bij de laatste uitgekomen. Daar kun je nog meer in verdwijnen.

Margriet Reinalda, Blessum

De installatie waarom het gaat bestaat uit een geprojecteerd beeld van een bosrand die uitnodigt om een mysterieuze wereld binnen te treden. Het geheel is met zorg samengesteld en overtuigend gepresenteerd.

Milena Tzankova, Tytsjerk

Bij nadere beschouwing bleek deze deelnemer naast een schilderij ook foto's te hebben ingestuurd. Wat thematiek betreft, reflectie en spanning, sluiten deze werken echter prachtig op elkaar aan. Haar poging om het schilderij op een bijzonder eigenzinnige, welhaast stripachtige manier te stileren wordt gewaardeerd en we zijn dan ook benieuwd hoe dit werk zich zal ontwikkelen in de komende periode en of de richting die lijkt te zijn gekozen kan worden vastgehouden en ontwikkeld.

Roel van der Veer, Oldeberkoop (geb. Gouda)
Winnaar van de publieksprijs Verhalen in het landschap

Melda Wibawa, Leeuwarden (geb. Jakarta)

Deze kunstenaar heeft met een losse toets een realistisch stadsgezicht geschilderd. Een brug in de regen gezien door een beregende voorruit van een auto. Mensen spoeden zich huiswaarts in dit originele schilderij vol beweging en schildersplezier.

Valère Wittevrongel, Hemrik (geb. Sint Niklaas)

Wat opvalt aan de kleine, welhaast dwarse, licht anachronistische schilderijtjes, is bovenal de kleur, die maakt, nog voor de vorm, een uitnodigend gebaar naar de beschouwer. In de lijn van Russisch Suprematisme en Art Deco, zijn wij benieuwd naar het komende werk van deze kunstenaar en nodigen hem als representant van de Belgische opvatting van abstractie, die veel minder dogmatisch is dan men denkt en dus geschikt is om te evolueren in het master-class programma.

Meester is een titel voor iemand die een hoog niveau van expertise heeft bereikt. Met oog op de brede doelstelling van het project (alle kunstvormen binnen het algemene kader Verhalen in het landschap) en de smalle doelgroep (alle kunstenaars geboren/woonachtig in Fryslân) zijn de volgende kunstenaars benaderd en bereid gevonden de masterclasses te begeleiden.

De Masters

Anne Feddema, Leeuwarden 1961

Beeldend kunstenaar en schrijver/dichter. Genoot zijn opleiding aan Ateliers '63, Haarlem (1986-1988). Won in 2007 de Margaretha de Heer cultuurprijs gemeente Leeuwarden voor zijn beeldende werk. Won in 2009 de Gysbert Japicxprijs voor zijn gedichtenbundel *Reidhintsje Op 'E Styx* en in 2016 de Rink van der Veldeprijs voor zijn verhalenbundel *De Triennen Fan Cheetah*.

Tjibbe Hooghiemstra, Tytsjerk 1957

Studeerde aan Academie Minerva in Groningen en Academie Sint-Lucas in Gent. Werkt sinds 1991 als beeldend kunstenaar in Ierland en Nederland. Zijn werk wordt wereldwijd geëxposeerd en is opgenomen in diverse collectieve en privécollecties. Hooghiemstra publiceerde de boeken *Poem for Eire* (1992) en *Twelve x 12.00* (2003). Doceerde aan de kunstacademies in Cork, Dublin, Sligo, Belfast en Enschede en nu nog aan academie Minerva in Groningen.

Christiaan Kuitwaard, Sneek 1965

Was van 1981 tot 1985 beroepsmilitair bij de Koninklijke Marine. Studeerde daarna aan de kunstacademies van Groningen (1985-1986) en Kampen (1986-1991). Onderzoekt in zijn schilderijen, tekeningen en aquarellen de werking van licht en schaduw. Schildert objecten en verstilde landschappen, waarbij onderwerpen opdoemen, verschijnen en verdwijnen. Exposeert regelmatig in binnen en buitenland. Zie boek *Licht en stilte* naar aanleiding van zijn solo in Belvédère 2017.

Tryntsje Nauta, Beetgummole 1981

Volgde haar opleiding bij de academies Minerva in Groningen en St. Joost, Breda. Werkt sindsdien als autonoom beeldend kunstenaar, met fotografie als medium. Haar thema's zijn: Geschiedenis, Mens, Menselijke emoties en relaties, milieu en ecologie, mode. In 2013 won ze met haar werk de Gerrit Bennerprijs voor Beeldende Kunst. Ze verwierf landelijke bekendheid met het 'Oranjekoekboek'.

Gerrit Terpstra, Birdaard 1953

Maakt schilderijen, objecten, illustraties, installaties, boekwerken, werkdagboeken en geeft daarnaast ook les. Zijn werkterrein is net zo breed als zijn opleiding. Volgde uiteenlopende opleidingen: de bakkersvakschool, kunstacademie Vredeman de Vries, lerarenopleiding tekenen en handvaardigheid in Leeuwarden en een vakopleiding lassen. Thema dat hem inspireert bij z'n vrije werk is de invloed van tijd op zowel de persoonlijke, als de algemene geschiedenis van mens en natuur.

Kick-off masterclasses

Zaterdag 22 december wordt de startbijeenkomst voor de Masterclasses gehouden in MFA Mejander te Oldeberkoop. Alle vijftien winnaars zijn aanwezig. In groepjes van drie wordt nader kennis gemaakt met de vijf meesters die het project begeleiden. Aan de hand van meegenomen werk wordt op persoonlijke wijze ingegaan op de wensen van de deelnemers en de verwachtingen van de meesters. Er worden ideeën ontwikkeld voor de inhoud van de masterclasses. Bij een aantal deelnemers leidt dit gelijk al tot nieuwe inzichten waarmee ze aan het werk willen.

Aan het eind van de bijeenkomst worden groepen gevormd, waarbij elke deelnemer is ingedeeld bij twee meesters. Zo krijgt elke meester vier tot zeven leerlingen. De verwachting is dat op deze manier een optimaal leereffect kan worden bereikt. In de hierop volgende maanden ondernemen de meesters gedurende een aantal dagdelen verschillende activiteiten met de deelnemers. Per meester betekent dit drie tot vier, per leerling twee tot wel twaalf bijeenkomsten, al naar gelang de behoefte.

De verwachting is dat gedurende de masterclasses wordt geëxperimenteerd met nieuwe invalshoeken. Het werk dat hieruit voortkomt wordt in het voorjaar getoond in een expositie en wordt opnieuw aan een jury onderworpen.

Na de kick-off meldt een kandidaat zich wegens persoonlijke omstandigheden voor het vervolgtraject af. Er blijven veertien deelnemers over.

Masterclasses

Je kunt als meester worden erkend vanwege je werk, maar in lesgeven nog weinig ervaren zijn of omgekeerd. Ook voor de meesters die gevraagd zijn dit project te begeleiden was het een experiment. Wat het geven van de masterclass inhield kan goed worden opgemaakt uit de evaluaties van Nauta en Kuitwaard.

‘Werk laten zien van zowel meesters als deelnemers; inventariseren waar ieder aan wil werken voor de komende maanden. Op ver-

schillende locaties werk bespreken van de deelnemers. Inspirerende projecten tonen die aansluiten bij werk van de deelnemers. Tussen de besprekingen door e-mailcontact als de deelnemers prangende vragen hebben.'

'Bekijken, analyseren, bespreken van werken. Deelnemers bespreken ook elkaars werk. Ook inkijkje gegeven in mijn eigen kunstpraktijk. Indien mogelijk getracht deelnemers op een andere manier te laten kijken/werken (maar niet te radicaal; deelnemers 'moeten' wel zich zelf blijven) Balans gezocht tussen inhoud en het praktisch werken. Getracht inzicht te geven in de verschillende aspecten waaruit een beeld is opgebouwd.'

Alle meesters gaan op hun eigen wijze een proces aan met de deelnemers. Gerrit Terpstra organiseert zijn workshops op een vaste locatie in Heeg, met steeds wisselend licht omdat winter voorjaar wordt. Als ervaren docent ontvangt hij hier zijn leerlingen. Kuitwaard ontvangt de mensen thuis. 'Alle bijeenkomsten waren plezierig en toch ook inhoudelijk. Dat bijeenkomsten in mijn eigen atelier plaatsvonden was voor mij ingewikkeld.' Nauta vindt het geven van masterclasses 'een mooie leerzame ervaring, maar ook jammer voor mij dat er maar één fotograaf in de groep zat'. Hooghiemstra neemt zijn groep mee naar zijn Wâldman tentoonstelling in museum Belvédère en zet hen daar aan het werk met een opdracht.

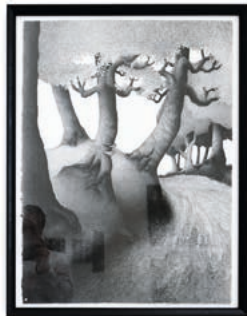
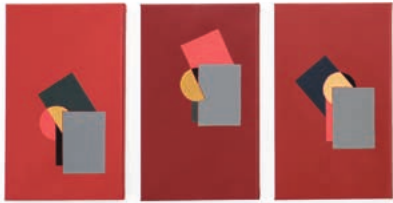
Sommige deelnemers hebben een duidelijk plan dat ze uitgewerkt hebben alvorens het traject begint, maar de meerderheid neemt risico's, probeert een en ander uit en staat open voor opmerkingen. Bijna iedere deelnemer werkt met volle inzet, met opvallende resultaten. Over het algemeen is het niveau hoog en zijn de deelnemers goed in staat hun eigen werk te bekritisieren. Er komt veel aan bod, van titels tot reflectie tot kwaliteitsverbetering, etc. Soms wordt er lang en zeer diep op het werk ingegaan. Er worden behoorlijke stappen gemaakt. Al met al zeer veel resultaat in korte tijd. Ook geheel nieuwe wegen bij sommige deelnemers. Het levert een goede presentatie op.

Expositie Steven Sterk

Na enkele dagen inrichten wordt op 13 april een prachtige expositie geopend bij galerie Steven Sterk in Gorredijk. Er is veel publiek op de vernissage afgekomen. Velen van hen hebben de deelnemers aan de masterclasses in de maanden daarvoor actief gevolgd via Facebook. Het resultaat overtreft de verwachtingen. In de paar weken dat de expositie is geopend houden de exposanten zelf de wacht en staan het publiek te woord.

Finissage

Verhalen in het landschap is een samenwerking tussen Stichting O18 en Open Stal, de stichting die in 2019 van 21 juli t/m 18 augustus voor de 49e keer een kunstroute in Oldeberkoop organiseert. Twee van de deelnemers mogen een solopresentatie in Open Stal inrichten en krijgen een eigen pagina krijgen in de catalogus van Open Stal 2019. Bovendien ontvangen ze € 500 om te besteden aan de presentatie van hun werk op een van de locaties in de Open-Stalroute. De andere twaalf deelnemers mogen een werk in een groepstentoonstelling tonen en krijgen gezamenlijk een pagina in de catalogus.

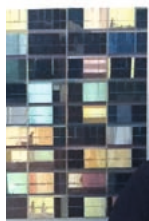
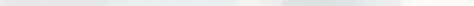
Op zondag 28 april tijdens de laatste dag van de expositie, worden de twee deelnemers voor de solotentoonstelling in Open Stal bekend gemaakt. De jury, die bestaat uit de vijf meesters, heeft de twee deelnemers gekozen die in zijn ogen de grootste stappen hebben gemaakt. Daarbij is onder andere gekeken naar:

- de ontwikkeling van het werk,
- wat hebben de deelnemers gedaan met de commentaren en adviezen van de meesters,
- welke uitdagingen zijn ze aangegaan,
- hebben ze nieuwe dingen uitprobeerd of zijn ze voortgegaan op een bekend pad en wat zijn daar de resultaten van en
- hoe hebben ze hun werk gepresenteerd.

De resultaten van de jurering zijn vastgelegd in een juryrapport. Dit verslag krijgen alle deelnemers zodat ze de bevindingen van de jury tot zich kunnen nemen. Er kan over het rapport gesproken maar niet gecorrespondeerd worden.

Toen de uiteindelijke keuze gemaakt moest worden, bleek dat de meesters het niet eens konden worden. Er bleven uiteindelijk drie deelnemers over. Na lang gedelibereer hebben ze met elkaar besloten dat er geen twee maar drie deelnemers een solopresentatie krijgen.

Johannes Bosgra

Beuken op Stania State en eiken op Fogelsangh State gekweekt door Tiete Bosgra (1794-1875)

Deel 1 van vierluik, uit de serie Bomen van Bosgra, 2019, plexiglas boven c-print, 100 x 80 cm.

Johannes Bosgra

Johannes was een begenadigd fotograaf en is nu meer dan dat. Technisch en esthetisch waren het al heel goede foto's. Tijdens het traject heeft Johannes een grote stap gemaakt. Nadenken over waarom je een foto maakt en wat je er mee wil heeft de zaak behoorlijk op zijn kop gezet. Johannes heeft een onderzoek gedaan

Johannes Bosgra

Beuken, zwarte beuken en eiken op Stania State gekweekt door Tiete Bosgra (1794-1875)

Deel 1 uit zesluik, uit de serie Bomen van Bosgra, 2019, pigment print op rag papier, 50 x 40 cm.

naar de urgentie van zijn fotografie en is daarbij dicht bij zichzelf gebleven. De foto's komen op een natuurlijke manier uit zijn eigen familiegeschiedenis voort. Door zijn gedrevenheid, honger naar informatie, actieve houding binnen de groep en hang naar perfectie heeft dit project hem veel opgeleverd.

Martina Hladikova, **Loop maar gerust door**
fotocollage op kalkpapier, 2019, 18 x 27 cm.

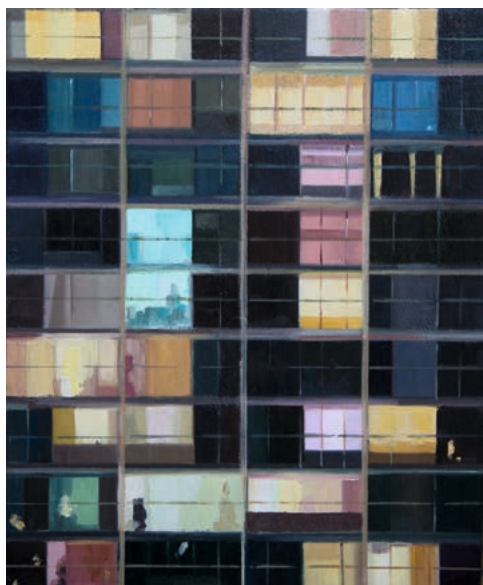
Martina Hladikova, **Schemering**
fotocollage op kalkpapier, 2019, 15 x 27 cm.

Martina Hladikova

Met veel passie en energie heeft Martina de groep overvoerd met beelden en ideeën. Niet zomaar wat losse associaties maar langs een achteraf gezien logisch pad. Ondanks de soms verrassende vondsten ging ze verder de diepte in. Het mysterieuze bos met al zijn lijnen werd in de beelden van Martina tot een bijna abstract geheel gevormd. Voor Martina was de verplaatsing van de aandacht van ruimtelijk werken naar fotografie een grote stap. Deze verandering heeft ze door haar nimmer aflatende, onderzoekende houding tot een mooi resultaat gebracht. Dat ze de fotografische resultaten vervolgens weer in ruimtelijk werk weet om te zetten toont haar soepele beeldende geest.

Martina Hladikova, **Stijgende**
terracotta, 2019, 58 x 15 x 10 cm.

Melda Wibawa, **'7 pm in 7 days'**

Eikenflats, olieverf, 2019, 50 x 40 cm, resp. 24 dec, 25 dec, 26 dec en 27 dec.

Melda Wibawa

Melda heeft haar vertrouwde gerijpte figuratieve schilderstijl van losse en raak geplaatste schilderstoetsen losgelaten. In de mooie serie flatgebouwen die zij voor Verhalen in het landschap maakte heeft zij gekozen voor een meer conceptuele benadering. De serie van vier schilderijen is zowel verhalend als abstract, waarbij een speels ritme ontstaat in het dwingende raster van de galerijen van

het flatgebouw. Een ritme bestaande uit kleurvlakken, licht strepen, suggesties van mensen achter gordijnen en dergelijke, de variaties lijken eindeloos. Melda is leergierig en heeft een prettige chaotische versnippering in haar beeldend pad. Doordat ze bij verschillende meesters zat werd ze behoorlijk door elkaar geschud, maar daar heeft ze een prima draai aan kunnen geven.

Juryrapport overige 11 deelnemers aan de masterclasses

Marc Algra

Marc heeft het traject met intense werkdrijf gevolgd en dat heeft geresulteerd in een aantal goede werken, waarin hij zijn uitgangspunten en grondhouding, trouw blijft. Zijn schilderijen onthullen een wereld, waar de maker niet bang is te tonen dat er ook een symbolistische, mystieke schildershouding bestaat in de hedendaagse kunst. Er is in de masterclass veel gesproken over compositie, aandacht voor voor- en achtergrond en Marc heeft dat met veel enthousiasme onderzocht. Enkele meesters vinden het jammer dat hij naast zijn schilderijen geen tekeningen heeft laten zien in de tentoonstelling.

Sybrand Alle

Sybrand zit nog midden in de ontwikkeling van zijn werk. Zijn bijzondere tekenkwaliteiten, fijnzinnig en dromerig, komen goed naar voren in de getoonde werken op de eindtentoonstelling. Hij is een meester in het maken van structuren. In de masterclass heeft hij ook andere beeldelementen onderzocht zoals andere vormen en kleuren papier maar kwam uiteindelijk toch weer terug bij zijn vertrouwde wijze van vormgeven. Het witte vlak met zijn vertrouwde tekenmethode met pen en inkt. Het lijkt geen twijfel dat hij nog een avontuurlijk pad voor de boeg heeft. Wij zijn graag de kijkende deelgenoot op deze weg.

Evelyn Bos

Visuele vertaling van emoties. Een heel verrassende reis is er ontstaan de afgelopen maanden. Grote experimenteerdrang en ruimte voor ontwikkeling. Open. Eindresultaat is bijzonder mooi vormgegeven keramiek. Met een conceptuele inslag. Zowel esthetisch als inhoudelijk interessant. Het zit tussen beeldhouw- en schilderkunst in. Het is een persoonlijk werk geworden, een zoektocht naar emoties in poëtische beelden. Lijkt onuitputtelijke inspiratiebron. Tijdens de masterclasses was Evelyn ook nog bezig met o.a. de Kunstaca-

demie Fryslân. Dat heeft wel veel aandacht genomen, waardoor het eindresultaat wellicht nog sterker was geweest als ze zich helemaal op Verhalen in het landschap had kunnen richten.

Vera Damhuis

In de afgelopen maanden heeft Vera laten zien dat ze tot veel meer verdieping van haar onderwerp is gekomen. Het verhaal en het graag willen uitleggen blijft nog wel meespelen. De serie beelden toont een sterke samenhang wat betreft inhoud en vormgeving. Ze weet het 'zware' onderwerp met veel speelsheid en humor te verbeelden. Het werk heeft een natuurhistorische educatief element en wordt illustratief genoemd. Ze wil veel laten zien, de meesters hebben aangedrongen om keuzes te maken uit alle werken die ze heeft gemaakt. Haar werk is authentiek, eigenzinnig en ze gaat met haar beeldtaal haar eigen gang.

Elly van Elp – Bosscha

Bij de tentoonstelling in Oldeberkoop heeft Elly grote indruk gemaakt met een geborduurd landschap. Beter gezegd een boom die ons iets te vertellen had. Dat iets werd overgelaten aan de beschouwer, maar dat er iets was, was voelbaar in alle draden. Technisch is het werk van Elly op een zeer hoog niveau. Inhoud van het werk lijkt hierbij nog wat achter te lopen. Tijdens het traject is er geprobeerd om dit ook op een hoger plan te krijgen. Omdat Elly's werk in technisch opzicht zo ver is lijkt de uitdaging voor de toekomst in de inhoud te zitten.

Tineke Fischer

De twee monumentale werken gemaakt in de batiktechniek van Tineke Fischer spelen een geheimzinnig spel met woorden en beeld. Monumentale werken in aardse tinten die imponeren door hun sterke licht-donker contrasten. Door persoonlijke omstandigheden heeft Tineke te weinig gebruik kunnen maken van de aangeboden begeleiding.

Jan Moes

Het landschap als stilleven. Je wordt in zijn zwart-witte landschappen gezogen. Prachtige, esthetische beelden. Goed gevoel voor compositie en licht/donker. Een heel eigen handschrift. Jan weet wat hij wil. De meeste beelden waren al klaar. Vooral de focus op selectie en het boek-maak-proces. Het boek is met de grootste zorg gemaakt, overal is over nagedacht. Het is een ode aan het werk geworden. Een nadeel van het feit dat zijn concept in zijn hoofd al gereed was is dat hij daardoor niet uit de masterclasses heeft gehaald wat er in potentie in had gezeten.

Margriet Reinalda

Emotie in textiel. Heel bijzonder conceptueel werk. Een visuele documentaire. Gedurfd. Alleen de handen tonen, werkt heel goed, zo wordt het persoonlijk, invoelbaar. De zachtheid en de hardheid van de wereld. Menselijk werk, met respect voor de geportretteerde. Mooi om te zien hoe in relatief korte tijd zo'n compleet nieuw werk kan ontstaan. Door die relatief korte periode en haar andere drukke werkzaamheden was ze tamelijk gestrest en daardoor soms wat chaotisch gedurende de masterclassperiode. De masters noemen haar wijze van werken overtuigend. Ze heeft gedurende het proces ook keuzes gemaakt in het concept die het eindresultaat hebben versterkt.

Milena Tzankova

Onvoorstelbaar en wonderlijk hoe de door Milena gehanteerde organische vormen zo'n hechte beeldtaal worden. Muzikaal, kleurrijk en sterk aanwezig. Ze heeft erg haar best gedaan met een onderzoek naar compositie, kleur en vorm en heeft zich met name op het gebied van het vorm- en kleuronderzoek onderscheiden. Ze moet proberen om haar eigen beeldtaal verder te ontwikkelen door te blijven experimenteren. Wellicht is een gesprekspartner over haar werk wenselijk om haar visie op het eigen werk sterker te maken. Als ze zich zo blijft ontwikkelen dan valt er nog héél veel van haar kunst te verwachten in de nabije toekomst.

Roel van der Veer

De enorme hoeveelheid beelden die Roel de afgelopen maanden heeft ontwikkeld zou je kunnen zien als een rivier die in een stroomversnelling is gekomen. Vanuit verschillende richtingen wordt de stroom gevoed en zwelt aan. Voordat de rivier is uitgeraasd en in rustiger vaarwater is gekomen zijn we een stuk verder. Dan kan Roel kijken wat er bij zijn verbeelding en manier van werken past. Ga vooral door en laat je niet indammen. Roel heeft in de kunstzinnige achtbaan gezeten en bijna alle stations op de lijn aangedaan. Wat naar voren is gekomen is dat hij beschikt over een muzikaal handschrift en een natuurlijk, ritmisch kleurgevoel. Het werk dat het traject heeft opgeleverd geeft goed weer waar de ontwikkeling in het werk op dit moment is aangekomen.

Valère Wittevrongel

Valère schilderde twee series geometrisch abstracte werken opgebouwd uit rechthoeken, balken en cirkels. Al deze vormen, in voornamelijk warme tinten, zijn met uiterste zorg geplaatst op een onbestemde neutrale achtergrond. De introverte roerloze werken hebben een soort vanzelfsprekendheid, alsof ze er altijd al zijn geweest. De serie van drie kleine werken tonen objectachtige vormen die als het ware zweven in de ruimte. In de twee grotere werken zijn de geometrische vormen eerder opgenomen in de ruimte; zij maken er deel van uit. Valère laat in zijn werk een spiegeling van zichzelf zien en hij heeft aangegeven dat de masterclass hem veel heeft gebracht.

OPEN STAL

Melda Wibawa en Martina Hladikova hebben samen de bovenzaal gekregen in Hotel Lunia; Johannes Bosgra een wand in MFA Mejander. Mark Algra, Sybrand Alle, Evelyn Bos, Vera Damhuis, Elly van Elp, Jan Moes, Margriet Reinalda, Milena Tzankova, Roel van der Veer en Valère Wittevrongel doen mee aan de groepstentoonstelling in het pand naast het Open Stal gebouw. Ruim 9.000 bezoekers hebben gedurende de tentoonstellingsperiode het werk van de deelnemers gezien.

Ter afronding van het talentontwikkelingstraject wordt vrijdag 2 augustus 2019 nog een laatste openbare masterclass Verhalen in het landschap gegeven in café/theater Le Brocope in Oldeberkoop. Hiervoor is de medewerking gevraagd van landart kunstenaar Paul de Kort. Hij creëert bijzondere kunstwerken in het landschap en verbindt daar memorabele verhalen aan. Het is werk dat je niet elke dag ziet.

Afsluitende inspiratiebijeenkomst

Tijdens deze presentatie vertelt Paul de Kort over zijn projecten. De pointe van zijn lezing: de steeds terugkerende vraag wanneer je als landschapskunstenaar 'weet' wanneer een kunstwerk letterlijk èn figuurlijk op zijn plek valt. Het is een mooie afsluiting van het project Verhalen in het landschap.

Conclusie en nawoord

Het project is zeer succesvol geweest. De deelnemers zijn in het algemeen heel blij met de talentontwikkeling via de aangeboden workshops maar ook de onderlinge stimulans is bijzonder gewaardeerd. Wat dit talentontwikkelingsproject de deelnemers heeft opgeleverd, mag blijken uit deze reacties:

- Een nieuw netwerk van mensen in de kunsten; sparringpartners; food for thought (zelfreflectie); inzicht in het werk en het proces van andere kunstenaars; twee exposities en exposure; eerste schreden op het ontdekken van een nieuwe techniek.
- Veel nieuwe inzichten. Vriendelijke en welwillende mensen, een goede sfeer tijdens de besprekingen. Een ijkpunt voor je werk: doet het er toe wat ik maak? We hadden ook tijd genoeg, zo is het precies goed om de vaart er in te houden. Een fijne uitdaging!
- Het is erg goed – en dat geldt voor elke kunstenaar – masterclasses te kunnen volgen. het is verfrissend om met gelijkgestemden hierover te kunnen brainstormen.
- Wat hebben de masterclasses opgeleverd? Heel erg veel. Ik had ze beslist niet willen missen. Ze hebben me een flink stuk verder geholpen, precies wat de doelstelling was, toch? Meesters: petje af. De opmerkingen en vragen die ik kreeg, maakten voor mij totaal nieuwe inzichten mogelijk. De meesters maakten er werk van om te benoemen wat benoemd moest worden. Grote dank. Medeleerlingen: top dat we in groepjes bleven werken. De inbreng van groepsleden was soms erg behulpzaam. Je leert ook veel van de reacties van de meesters op andermans werk. Daarnaast leer je fijne mensen / geestverwanten kennen ...
- Ik vond het geweldig om in een groep ideeën uit te wisselen onder deskundige leiding. Wat ik van belang vind is dat je je werk steeds moet verantwoorden en van anderen weer frisse ideeën aangereikt krijgt. Het was bijzonder om te merken hoeveel energie er los kwam tijdens de bijeenkomsten. Het was echt fijn

om mee te maken. Leuk ook te merken dat masters met verschillende achtergrond ook weer andere dingen belangrijk vinden. Al met al super interessant en ik heb er bijzondere contacten aan over gehouden.

- De masterclasses hebben mij enorm veel inspiratie opgeleverd. Ook bijzonder veel plezier gehad om er naartoe te mogen gaan, daar telkens naartoe te werken en er over na te denken. Voor mij persoonlijk een onvergetelijke ervaring. Met de andere deelnemers hebben zij mij telkens positief gestimuleerd om steeds vrijer te gaan werken. Tegelijkertijd werd ik voorzichtig gewezen op zelfonderzoek, materiaalkeuze en inspirerende namen uit de kunstgeschiedenis. Ik voelde mij uitgenodigd om mijzelf steeds meer te laten zien. Ook mijn studiegenoten hielpen mij met tips en inzichten. Het proces 'van hun kant' was bijna net zo leerzaam als de input van de meesters. Ik vond het geweldig om mee te kunnen kijken bij de ontwikkeling van mijn groepsleden en vind het een verdiepende ervaring om het eindresultaat van al dat werk nu aan de wand bij de tentoonstelling te zien hangen.
- Veel nieuws geleerd o.a.:
Combinatie van schilderkunst met andere vorm van kunst (beelden, schilderkunst, keramiek). In mijn geval: schilderkunst en film.
Invloed van andere vakken tot mijn vak.
Kritisch over mijn werk en mijn houding tot dit professionele vak, hoe ik als beginnende professioneel mezelf voorbereid om in de professionele wereld te stappen.
Dit project brengt mij een stap verder als beginnende professionele schilder (met de groep exposeren in Open Stal).

Goed begin voor een kunstenaarsdroom

LF2018 moet het van projecten rond kopers. **Minskop**. Wat hebben die opgeleverd? **Hebben ze iets durfdaars in gang gezet?** **Vaandrag** **Meda Wilbawa**, een van de drie winnaars van Verhalen in het landschap.

Stippen, Rijn, bos

Zijn eerste kunstwerk was een stippencompositie van een landschap. Het was een abstracte afbeelding van een landschap met een rivier en een bos. Het was een eerste stap naar het landschap dat hij nu maakt. Het was een eerste stap naar het landschap dat hij nu maakt. Het was een eerste stap naar het landschap dat hij nu maakt.

Hij heeft een droom. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden.

Verhalen in het landschap is best talentrijk geweest. Dat heeft mijn pas echt verrast.

Hij heeft een droom. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden.

Familiegeschiedenis in 'Bomen van Bosgra'

Natuur heeft zich al lang gevoeld als de mens aanpakert.

De afbeelding toont een man die knielt op een vloer met een kunstwerk.

'Verhalen in het landschap' Friese kunstenaars delen podium en k...

Z'er 250 professionele kunstenaars en amateurs komen hun werk te exhiberen. **De exposities in de zomer van het LF2018-project 'Verhalen in het landschap' worden vijf Friese kunstenaars podium en talent.**

De afbeelding toont een kunstenaar die aan het werk is.

Het verhalende landschap

Van de ruim 140 inzenders aan Verhalen in het landschap kregen vijftien kunstenaars (amateurs en professionals) een masterclass-traject aangeboden. Zij leren in Gornisch, zijn hoe ze zijn geïnspireerd door hun meesters en de andere deelnemers.

Iani Moes heeft een droom. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden.

Elly van Elp heeft een droom. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden.

Tineke Fischer heeft een droom. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden.

Meda Wilbawa heeft een droom. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden.

Meda Wilbawa heeft een droom. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden.

Meda Wilbawa heeft een droom. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden. Hij wil een kunstenaar worden.

De afbeelding toont een kunstenaar die aan het werk is.

De afbeelding toont een kunstenaar die aan het werk is.

De afbeelding toont een kunstenaar die aan het werk is.

De afbeelding toont een kunstenaar die aan het werk is.

De afbeelding toont een kunstenaar die aan het werk is.

De afbeelding toont een kunstenaar die aan het werk is.

De afbeelding toont een kunstenaar die aan het werk is.

Inspiratie uit eigen omgeving

Welke verhalen zijn Friese kunstenaars in het landschap en hoe groeien die inzicht en hun werk als ze begeleiding krijgen van meesters-kunstenaars? Verhalen in het landschap wijst het uit.

De afbeelding toont een kunstenaar die aan het werk is.

Verhalen in het landschap in cijfers

Publiciteit:

Leeuwarder Courant, 11 Oktober 2018

Friesch Dagblad, 10 Oktober 2018

Stellingwerf, 24 Oktober 2018

Omrop Fryslân, 'Ferhalen yn it lânskip': 140 Fryske keunstners yn it ljocht yn Aldeberkeap. <https://www.omropfryslan.nl/utstjoering/buro-de-vries-fan-7-oktober-2018-1100>

http://www.bekieketmar.nl/nieuws/veel-belangstelling-voor-expositie-verhalen-van-het-landschap/?fbclid=IwAR1RGINjztdbMJ6o8EaHGjFTvgD-COPIE-ChFLQQsdiqm_a9aJEpJlr4SU

Facebook: https://www.facebook.com/verhaleninhetlandschap/?ref=br_rs

Website(s): Verhalen in het landschap

Dank aan de financiers

Bercoop Fonds

Fonds voor Cultuurparticipatie

Iepen Mienskipsfûns Fryslân 2016

LF 2018

Open Stal

Dank aan Steven Sterk voor het beschikbaar stellen van zijn galerie

Colofon

Tekst

Minke Postma, Peter Hiemstra en Gerrit Prop

Foto's

Sijtze Veldema, O18 en Johannes Bosgra (blz. 38, 39, 42, 43, 51 en 52)

Layout

Stilet Vormgeving, Dwingeloo

Druk

Drukwerkdeal

©2020 stichting O18

Verhalen in het landschap

Stichting O18 ontwikkelde in 2018 en 2019 het Talentontwikkelingsproject Verhalen in het landschap voor beeldend kunstenaars woonachtig/geboren in Friesland.

Het landschap is momenteel een hot item in de provincie Friesland. De natuur staat onder druk van de economische ontwikkelingen. Er is veel discussie over het verdwijnen van de weidevogels. Er is in Friesland geen landschap dat nog niet is aangeraakt, niet is getekend door menselijke bemoeienis. En hoe gaan we verder?

Kunstenaars gebruiken beeldtaal en daarmee zijn ze misschien wel beter in staat onze aandacht te richten op datgene wat van belang is voor ons dagelijks leven en onze toekomst in Friesland. Dit was de uitdaging die 131 kunstenaars aangingen door deel te nemen aan het project Verhalen in het landschap. Deze publicatie vormt hiervan een weergave.